

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglaš. itd. šalju se naputnicom ili poloničkom poštom. Stedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

ako list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravnictvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 247849. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Stogoin ruzari nudo stvar: h neslojka sve pokvari. Našdom poslovica.

Iskazi svakog četvrtka o puda.

Netiskani dopisi ne vraćaju. epodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju. Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5- odn. K. 2:50 na pol godine. Izvan carevine više poštarina; Plaća i utičaje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h, zao-stali 20 h, koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Trstari J. Krmpotić i dr. c. (Via Sissano), kamo neka se naslovljuju sve pisma i pred-plata.

Odgovorni urednik i izdavač Josip Hain. U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiotta 8)

POZIV na X. redovitu glavnu godišnju skupštinu

Društvo sv. Cirila i Metoda za Istru, koja će se obdržavati u četvrtak dne 28. svibnja 1903. u prostorijama društva „ZORE“ u Opatiji.

Razpored:

- I. Svečana sv. Misa u 10 sati u kape-lanskoj crkvi u Opatiji.
- II. Glavna skupština društva u 3 sata po p. sa slijedećim dnevnim redom:
 1. Pozdrav predsjednika.
 2. Čitanje zapisnika posljednje glavne skupštine.
 3. Izvješće tajnika.
 4. Izvješće blagajnika.
 5. Izvješće nadzornoga vieća.
 6. Izbor nove uprave.
 7. Možebitni predlozi.
- III. U večer u 8 i po sati ZABAVA. (Vidi viesti zada.)

Volosko-Opatija, 14. svibnja 1903. Ravnateljstvo društva sv. Cirila i Metoda za Istru.

NB. Ona p. n. gospoda gostovi, koji žele ostati što dulje udruženi, umoljavaju se, da se o podne gore napomenuloga dana nadju u gostioni „Lackner“ u Opatiji, gdje će uz primjerenu cianu naći i dobru i valjanu po-dvorbu.

Za Hrvatsku!

U nevolji pozna se prijatelja — kaže liepo naša narodna poslovica.

I doista, teško je je kada nalazila Hrvatska, ili jedan njezin dio, naime Ba-novina u većoj nevolji, nego li se nalazi danas. Bogatu svimi darovi prirode spraviše zlobnici na prosjački štap. Nešto neodvisnu i samostalnu kraljevinu sku-čiše pod tuđe štitičtvo lišiv ju svih slo-bodština i najvećih narodno-političkih prava. Ona stenje danas u siromaštvu

PODLISTAK.

Pahuljice.

Pise: Dubo Razkrišar.

II.

U Ameriku?

(Nastavak)

U malenoj, potleušnoj krčmici „K starcu Bokezu“ u predgrađu bućnog vele-grada šaslo se za dugim stolom dvadesetak mladih hrvatskih primoraca. Med svima bio najstariji Luka Dragić, čovjek punane brade, dugog, ko šiljak zaoštrenog brka. Lice bilo mu rumeno, ljepušasto, pogled mio, ljubak, gotovo zamaman.

Ljubili Luku ko oca, družili se njime pa i savjeta tražilo se same u Dragića. Nego danas bio je Luka nekud tužan, zlovoljan. Nijem piljio je preda se, igrajući se na stolu dugim rutavim prstima svoje velike žuljave ruke i zamislilo se tužno.

šapeta u teških okovih nemilosrdnog i drzovitog štitnika, koji njoj neđa ni ođah-nuti.

A kad njoj htjedose oteti i posljednji biser, sladak jezik, ruknu kano ranjeni lav, te skupi posljednje sile, da obrani bar taj biser, pa stajalo ju to i gorih muka i veće patnje.

U Hrvatskoj neima danas grada, gra-dića ni sela, gdje se nebi čuo vapaj mu-kostrnog naroda: dajte nam samostalne financije; lišite nas madjarskog štitičtva i njihovog jezika, kojemu neima mjesta na našoj zemlji ni po božjih, ni po pi-sanih zakonih.

Današnji vlastodržci zabranise narodu obdržavanje skupština i sastanaka, na kojih je hotio prosvjedovati proti madjar-skomu nasliju i pitati, da bude sam svoj gospodar sa svojim novcem, a kad mi silom narinuše madjarske napise i madjar-ske zastave, skoči na noge, te skinu sam protuzakonite napise i zastave.

Radi toga je došlo između naroda, oružništva i vojske do sukoba na stotinu mjesta, te bijaše mrtvih, na stotine ra-njenih i na hiljade pozatvaranih. Među ovimi nalazi se svećenikah, odvjetnikah, novinara, a ponajviše seljaka.

Izvanjski svijet, koji doznaje iz za-plienjenih novina hrvatske oporbe za nasilja, koja se počinjavu u Banovini, zgraža se nad njimi, te daje svomu ogor-čenju izraza u novinah, na sastancih i skupštinah, prosvjedujući proti tako ne-čovječnom postupanju sa narodom, koji je kroz stoljeća branio Europu od div-jačkih navala.

Takvu javnu skupštinu obdržavali su u nedjelju i tršćanski Slovenci, kao naj-bliža braća Hrvata i kao vjerni članovi velike slavenske obitelji.

Skupštinu sazvaše urednik Mandić i odvjetnik dr. Rybač. Obdržavana bi-jaše u velikoj dvorani Tržaskoga Sokola. Prostrana dvorana i susjedno dvorište nemogloše primiti mnoštvo nadošlog ob-ćinstva, te su mnogi morali sa ulice na-sluškiivati.

Prostor lista nam nedozvoljava, da opišemo potanko tu izvanredno uspjelu skupštinu. Naše čitatelje upućujemo na potajni opis u tršćanskoj „Edinosti“.

Na prvom mjestu valja nam spome-nuti, da su istarske Hrvate zastupali pod-predsjednik našega političkog društva dr. Đinko Trinajstić i tajnik dr. Juraj Červar i da su skupštini prisustvovali sviestijni Hrvati Istre i Dalmacije, na-stanjeni u Trstu.

Družtvance se medjuto razigralo pa udri u piev milotuznih popjevaka i zrakom tim američkim zrakom gubio se bolni, vajni uzdisaj, plač i ajmek jadnog hrvatskog radnika.

Milotuzni lelek kosnuo se Luke i on se ustoboci, uzpravi pogled na izpita, iz-risana lica svoje braće i bilo mu je teško, vrlo teško. Već htjede, da progovori kad vrata lagano škrinu a u sobu uvuče se bojazljivo bleda, umorna glava.

Napried!, napried!, oglašise netko iz društva i u sobu stupi čovjek u trošnom tamno-zelenom kaputu sa malenim sme-djim lovačkim klobukom.

— Pavle, Pavle! priskoći Luka i ovije mu se oko vrata. I ti... i ti... i ne uzmogne dalje. ... Da, i ja, izmucca na kratko, jedvačujno patnik, što se bio ono nagnu na željezne „sartige“ orijaškog „Montevidea“.

U domovinu? upita Luka pogledav bojazljivo na došljaka.

Skupštinu je otvorio Mandić raz-loživ prisutnim u obširnijem govoru po-vođ, radi kojeg je sazvana skupština. Za njim je govorio vrlo obširno i temeljito drugi sazivač dr. Rybač, a za ovim pjesničkim poetom odlični naš pjesnik i pisac dr. Tresić-Pavičić i kao po-sljednji vođa slovenskih socijalista u Trstu Kopač. I ovaj posljednji odsudio je naj-odrešitije vladajući sustav u Hrvatskoj i njegove predstavnike, pokazav kako se tamo tlač i proganja nosioce i zastupnike svakog slobodomnijeg pokreta, u prvom redu one socijal-demokratske stranke. I on je zagovarao resoluciju, što ju je pro-ćitao dr. Rybač, koju priobćujemo niže, dodao njoj na koncu onaj odstava k otajnih uhođah hrvatskoga bana. Do skraj-nosti ogorčeno obćinstvo davalo je nepre-stano izraza negodoivanju i zgražanju zbog nečuvengog postupanja sa bratskim mu hrvatskim narodom u Banovini.

Skupština prošla je u najliepšem redu uzprkos onolikom obćinstvu raznih stališa, čak i političkih nazora. O njoj govore sa počitanjem isti talijanski listovi grada Trsta, koji nisu vični pohvaliti ništa, što je slavensko.

Nama je veoma mило, što su baš tršćanski Slovenci i Hrvati prvi u našem Primorju dali na tako svečan i dostojan način izraza s jedne strane svojoj ljubavi, bratimstvu i uzajamnosti sa braćom u Banovini, s druge pako najodlučnijem i najodrešitijem prosvjedu proti drzovitim nametnikom i njihovomu predstavniku u Hrvatskoj.

Jednoglasno prihvaćena resolucija glasi:

Obzirom na to, da je politički i go-spodarski nazadak u kraljevinah Hrvat-skoj i Slavoniji, do kojega je doveo vla-dajući sustav bana Khuena Hedervary-a krivim tumaćenjem hrvatsko-ugarske na-godbe; nezakonitim ograničenjem ustavnih državljanjskih prava, osobito osobne slobode, slobode tiska i udruživanja; lošom upravom; uništenjem narodnoga gospodarstva i financijskim izkorišćivanjem Hrvatske na korist Ugarske; protuzako-nitim izvišćivanjem madjarske zastave te narivanjem madjarskoga jezika na hr-vatskom zemljištu — stvorilo ođnosaje, koji su u protuslovlju sa svakim pravnim ćuvstvom i koji kažu oćevidno cijjeve da na korist madjarskoga imperijalizma uništi narodno i državno pravo Hrvatske, što bi bilo na oćitu štetu Slovenaca i Hrvata također i u ovoj državnoj poli, kano i Slavenah u obće;

Da je čime! uzdahne Pavao i baci tužni, gotovo oćajni pogled na zemlju. U tili čas proleće mu mislima crne slike njegovog jadnog, kukaveng života iza kako je onog kobnog dana na gat u pustio svoj-jeg malog zaplakanog Mirka i uzdrhtalu ženicu Jeklu.

Sjećna se — a tomu je dugo, ah dugo — kako su tužno gledali za odlazećim parobrodom a malis se stisnuo u majćino krilo i plaćući doživao njega. A ona ga pridignu, stisne grćevito na svoje grudi i izplače se nad njim ko ljuta godina. Ah kako mu je bilo tada teško, al koji mu je teže sada! Svaka suza njegovih mlilih padala je opet na ranjeno Pavlovo srce i njemu je bilo, da sviseo od boli. Tri su podpune godine, da im se nije javio, pa tako zna kako im je i dali su jošte u ži-votu, pitao se ubogi Pavao i u živoj, grćnićavoj travici čuo je u sebi potajni, prigušeni vapaj: „u domovinu!“, „u do-movinu!“

izjavljaju Slovenci i Hrvati iz Trsta i okolice, sakupljeni na javnoj skupštini dne 17. o. mj. svoju solidarnost s pra-vednim težnjami hrvatskoga naroda u Banovini; prosvjeduju proti tomu, da skupna vlada podupire vladu u Hrvatskoj, te stavlja grofu Khuenu Hedervary-u na raspolaganje skupnu vojsku, te ju dapaće pomnožava sa pukovnijami iz naše drž-avne polovice, i prosvjeduje proti spio-naži Hedervary-evih detektiva u Austriji i upozoruje zastupnike, da poduzmu po-trebite korake, da se Khuenovi uhođe protjeraju preko naših granica.

Primamo iz Beča: Za četvrtak dne 14. maja o 9 u večer razaslo je Mirko pl. Pisatić pozive k sastajanju na teme-ljuju § 2. (zakona o sastajanju) sa ome-džanjem na pozvane gostove u poznate prostorije „Bečke Ressource“. Velika dvo-rana napunila se je pozvanici, i doli i na galerijah. Najviše bijaše dakako Hrvata, iz svih hrvatskih pokrajina, i to sveučilištnih, pak obrtnika i radnika, te zastupnika na carevinskome vieću. Došlo je i Slovenaca, i Srba, i Čeha, i Poljaka i Bugara. Pisa-čić je kratko spomenuo, za što je sasta-nak sazvaao, da se naime Hrvati, stanujući u Beču izraze o događajih u Banovini, u Hrvatskoj i Slavoniji. Predsjednikom sa-stanku bi izabran poznati ćestiti odvjetnik dr. pl. Kozić. Zahvaliv se na pouzdanju i označiv u kratko obzibilno predmeta raz-prave, pozove mladoga sveučilištara da o njem progovori. Taj mladi sveučilištar oćrtao je stvarno ođnosaje u Hrvatskoj i Slavoniji, kako se naime tamo vriedja za-kone na štetu Hrvata, kako se hoće da se Hrvate i gospodarstveno i financijsko uništi, kako proti tomu nisu koristili ništa govori zastupnika u saboru u Zagrebu niti pisanje novina. Dakako da je to moralo izazvati narod, koj već nemože snasati vriedjanja svojih prava, nit žalostnoga svoga stanja. Proti narodu pak je vlada poslala i policije i žendarme, a kad ni to nije dostajalo, onda i oružanu vojsku. Tamnice se pune, krv se prolijeva, paće ima već i umorenih. I nas oćedjene od domovine, reće, boli to, i mi hoćemo da damo izražaja toj našoj boli, i ćuvstvom koja nas napunjavu. Zastupnik Biankini progovori također obširnije o krivih do-gogađajih u Banovini. Glavnu krivnju baca na bana grofa Khuena Hedervary-a, koj tamo već 20 godina groznim načinom vlada. Čudi se kako ga zemlja može još nositi kod svih zra koje je poćinio. Izćie

Al čitite, kako da prebrodi silni ocean, namećalo se jadniku pitanje i lagano, la-gano, gotovo nehajno oćkotrjavaju mu se dvie gorke suze niz ono patnićko, izro-vano lice.

— Ne suzi Pavle, Luka će prvi, imade nas ovdje u Americi, silan broj. Odpravilo se već na stotine jadnika u tužnu domovinu pa se neće ni na tebe zaboravit. Evo ti moj obol a od ovih jadnika — pokazivajuć na društvo — nemoj oćekivati pomoći, jer i oni sirotani traže zarade i njim već izkapio novac što ga od kuće donijese. To izusta Pavlov nekudajni padjaš, kom se je u Americi pustim slučajem sreća nasmješila i pruži ubogaru par američkih zutaka.

Pavao drhtnu, duboki, prigušeni uzdah zahvalnosti izvije mu se iz grćadiju, te po-ljubiv darežljivu ruku svojeg dobrotvora spusti se tužan, obnemogao na trošnu iz-grizanu slamnjaću i uzjecaiv sirotan, za-mislisi se kruto. (Nastavak slijedi.)

kako su se drugi narodi borili za svoju slobodu i samostalnost, pak kako hoće i hrvatski da svoju slobodu i nezavisnost izvojuje, kako da uspostavi svoje njeđanje kraljevstvo. Danas već znadu i naši neprijatelji kuda nas sve ima, u kojih pokrajina živimo, i da hoćemo da budemo svi ujedinjeni. Iza njega je još kratko govorio zastupnik Spinić; pak predstavnici Slovenaca, Srba, Poljaka, Čeha i Bugara, koji svi su se izjavili suglasnima sa čuvstvi i težnjama Hrvata. Na svrši bila je jednođušno prihvaćena sljedeća resolucija:

«Bečki Hrvati, sakupljeni na pouzdanom sastanku dne 14. maja, u prisutnosti i uz odobravanje braće Slovenaca, Čeha, Poljaka i Bugara, daju izraza boli, kojom primaju najnovije vesti iz uže Hrvatske. Samovolja grofa Khuena, zaštitna nezakonitih emblema madjarske države, finacijalno propadanje i sistematično vrijeđanje prava i zakona, sile narod hrvatski u ogorčenje i očaj. Bečki Hrvati pozdravljaju one neustrašive borce, koji ni u tako ozbiljnih vremenih, kad se svaki ustavno dozvoljeni odpor protiv nezakonitomu stanju žigoše kao urom, neodstupaju od borbe za narodna prava. U hipu, kad se Zagrebu i užoj Hrvatskoj pridružuje također Spljet i sva Dalmacija, kad se hrvatskoj borbi pridružuju braća Slovenci, — Bečki Hrvati, u stalnoj nadi, da će se toj borbi pridružiti također Hrvati po drugih hrvatskih pokrajinah, zaključuju, da će oduševljeno i uztrajno podupirati svaku borbu u obranu potlačenih ustavnih i narodnih prava hrvatskoga kraljevstva. Napose će nastojati, da bude slavenski i tudji svet podućen, ko je pravi krivac nemirod i kako se u Hrvatskoj podržaje vlada sile i krivice.»

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 15. maja 1903.

Radī porabe jezika kod sudova u Trstu.

Počimam i opet s našimi „dobrim“ i „umjerenim“ suzemljaci, Talijani. Mogao sam već zadnji put, al sam propustio da nebudem predug.

Ovdješnje novine doniele su vīest, da su baron Malfatti (predsjednik talijanskoga kluba), Basevi (zastupnik tršćanskih veleposrednika) i Rizzi (po mišlosti c. kr. vlade zastupnik ladanjskih zapadnih istarskih kotara) bili dne 2. t. m. kod ministra-predsjednika, kao upravitelja ministarstva pravosudja. Došli su k njemu, da mu se prituže radi uvijek rastućega slaviziranja sudova u Primorju. Rekli su mu, da povodom toga vlada grozna razdraženost medju talijanskim pućanstvom. Molili su ga, da poduzme shodne mjere, kojima bi zadovoljio opravdanim željam toga istoga talijanskoga pućanstva. Ministar-predsjednik kao upravitelj pravosudnoga ministarstva njim je odgovorio, da mu o svem tom što su mu rekli nije ništa poznato, naroćito da on nezna da bi se davala kakva prednost Slavenima da bi se zastupljalo Talijane. Pritužba u tom smislu neima, a sve koje su mu podnesli da će dati izpitati! — Ja bih njim bio rekao: Buffoni! Ako se gdje krši zakon, naredite zakone i paragrafe istih, navedite slućaje, na koje oslanjate svoje tvrdnje glede nevršenja zakona. Neslaviziraju se sudovi u Primorju, nego se je zadnje doba konaćno oživotvorilo njeka prava, koja pripadaju Slavenom po Bogu i pisanim zakonih. Nije za to razdraženo talijansko pućanstvo Primorja, kojemu se nije dogodila nikakva krivica, nego su razdraženi irredentistićki listovi „Il Piccolo“ „L'Indipendente“ i drugi; a razdraženi su također talijanski odvjetnici. Nego ja njim za to nisam kriv. Nek se uće i drugi jezik pokrajine, koj ima jednaka prava kao i talijanski, pak se neće trebati razdraživati, nit bojati za svoj krućac i trbućac.

I zbilja postavili su interpelaciju dne 1. maja talijanskim jezikom, koja bijaše njemaćkim jezikom pročítana dne 5. maja. Kao slućajeve kršenja zakona navadaju posljednje kaznene razprave u Trstu. Navodno kršilo se je zakon, pošto da je talijanski jezik „sudbeni jezik“ u Trstu, i

pošto da se po zakonu samo u tom jeziku može razpravljati.

A taj zakon?! Gospoda interpelanti navadaju dvorski dekret od 26. marća 1786., kojim bijaše naloženo, da kod sudova „na vlašćkih medjuh“, nadalje u Gorici, Gradiski i Trstu, ima u tri godine prestati poraba talijanskoga jezika, i uvesti se poraba njemaćkoga jezika: Taj dvorski dekret stupio je izvan krieposti drugim dvorskim dekretom, od 20. aprila 1790. Od onda da neima zakonske ustanove glede porabe jezika, i s toga . . . s toga mora se rabiti talijanski, s toga je talijanski jezik jedini zakonit — tako po mudrih glavah Malfatta i njegovih slavnih drugova. Prije svega, ako se je imalo ukiniti porabu talijanskoga jezika, pak mu opet uvelo, nije se tim proti slavenskomu ili hrvatskomu jeziku ništa reklo.

Al i neobazriev se na to, nit na ništa drugo, dosta je navešli čl. 19. drž. tein. zakona. Taj je izdan poslie onih dvorskih dekreta, njim se je ukinito sve prvanje, i proglašio sve jezike ravnopravne kod svih oblasti, u cijelom javnom životu. Specijalno „sudbenoga jezika“ nejma. „Sudbeni jezik“ je onaj koj stranke govore, a u kojem imadu sudci suditi. Za slovenske stranke je sudbeni jezik slovenski, kako je za Hrvate hrvatski, za Čeha češki, Poljake poljski, Njemce njemaćki, Talijane talijanski.

Za dobavu glibodera.

Zast. Antonelli i dr. upravili su na ministra trgovine upit: da li zna da su jako zamuljene razne luke kao i rieke i kanali i da li je voljan dati nabaviti dovoljan broj strojeva (glibodera) da se iz istih luka, rieka i kanala izvadi blato? — O tomu bilo je već često i sa stane naših zastupnika govoreno. Moguće da će pomoći, kad se s obiju strana isto gudi.

Za Hrvate u Banovini.

Dne 1. maja je zastupnik Biankini i drugovi podastro interpelaciju, koja bijaše pročítana dne 5. maja, i koja u glavnom glasi:

Već mjesec i pol dogudjaju se u Hrvatskoj stvari, koje zadavaju brige i proizvoduju zlovolju u svakom patriotu. U Zagrebu i raznih drugih mjestih hrvatske su na dnevnom redu demonstracije, nemiri, zatvori, čak i krvoprolića, jer se hrvatsko pućanstvo proti pravu i zakonu madjarskim zastavami i napisu izaziva, i jer to pućanstvo neda si ugrabiti svojih i zadnjih ustavnih prava. Tamo ima izborno pravo jedva 2½% stanovnika; tamo se i sa bajonetami odstranjuje sa birališta birae i oporbene kandidate i zatvara se jih: Tamo je ironija sloboda stampe, pravo sastajanja, i u obće ustav. Mi nećemo govoriti s tih groznih odnosajih, jer bi nam mogao ministar - predsjednik reći, da se nesmie mješati u poslove druge polovice monarhije. Naša je namjera, da ministar-predsjednika i druge odlučujuće krugove upozorimo na krvave nemire u Hrvatskoj, jer bi isti mogli biti pogibeljni za cijelu monarhiju. U doba kad je položaj na Balkanu jako kritičan, kad si tamo Bugari gledaju oružjem zadobiti svoja prava, slavno nije koristno da se u Hrvatskoj, nasjedki u ustanku se nalazećega naroda, porodi druga Macedonija, u Hrvatskoj, u kojoj se državljane strijelja, ranja, u hrpah zatvara, samo za to, jer hoće da se zakon vrši. Pita se ministra-predsjednika, da li su mu ti odnosaji u Hrvatskoj, izazvani od Madjara poznati? Pošto ti odnosaji bacaju tamnu sienu na cijelu monarhiju i nju slabe, je li voljan pogovoriti se o tih dogodjajih sa ministrom cesarokraljevske kuće i vanjskih posala, te na to raditi, da prestanu, i da se odstrane uzroci tim dogodjajem?

Ministar-predsjednik je u istoj sjednici odgovorio: Gospoda zastupnici Biankini i drugovi podnieli su interpelaciju, koja se odnosi izključivo na dogodjaje unutar „ugarskoga državnoga područja“ (!)

Preim se tyrdi u upit, da li dogodjaji bacaju tamnu sienu na monarhiju — ja nisam ništa oćoga opazio, i nije mi poznat nikakov znak za to — to moram ipak odgovor na interpelaciju odkloniti, jer mi nepripada nikakva ingerencija na dogodjaje u „kraljevstvu Ugarskom“. U ostalom nenalazim shodnim, da se podnaša interpelacije ob odnosajih za kojih razpravu nije kompetentno austrijsko carevinsko vieće.

Austrijskomu gosp. ministru-predsjedniku, upravitelju unutarnjih poslova i pravosudja, već su njeko hrvatske novine prigovorile, što nezna nit zakonitoga nazova za dielove monarhije u Translajtaniji, i što njegova ignorancija tako daleko siže, da nezna nit za službene „kraljevine. Hrvatsku, Slavoniju i Dalmaciju“. Nego ne samo da je nezalica u temeljih uređenja monarhije Habsburže, obstojećih već preko 30 godina, nego on nezna nit što se sada dogadja u monarhiji. Sav svijet zna, kako se u Banovini skupštine zabranjuju, kako se ljude zatvara, odsudjuje; kako se krv proljeva; kako se u razne predjele žandare i vojsku šalje; a to sve da se potlaći izraz oćaja u kojem se tamnošnji narod nalazi. Sav svijet to zna, akoprem ne onako kako bi se znalo, da se makar jednomu jeditemu Židovu što zla dogodi, sav svijet to zna, samo nezna austrijski ministar-predsjednik, i upravitelj dviju ministarstva, te tajni savjetnik Njegovoga Velićanstva cesara i kralja Frau Josipa I, koj je kralj također one Hrvatske, u kojoj se grozne stvari dogudjaju. On nejma nikakva ni znaka a kamo li dokaza, da se tamo dogudjaju stvari koje bacaju tamnu sienu na monarhiju . . . To je već zbilja kao da smo u Turskoj, ako ne gore.

Zastupnici naroda pak stalno neće pitati toga ministra-predsjednika, o ćem je shodno a o ćem nije u parlamentu razpravljati. Ako se može razpravljati o Barih, o Kini, o Kreli, o Macedoniji — a o tom svem se je jur razpravljalo (a o ćem se nije?)!, zašto da se nerazpravlja o dogodjajih, koji se zbivaju u jednom dielu jedne te iste monarhije!

Slučau interpelaciju poslavo isti zast. i drug. na min. domobranstva, koj pak nije odgovorio.

U sjednici 12. t. mj. podnio je zast. Biankini i drugovi treću interpelaciju u istoj stvari, na temelju novijih dogodjaja, na ministra domobranstva. Pita se ministra domobranstva: kako opravdava vojna uprava taj svoj postupak? Je li obavjesten o tom najviši vojskovođa, Njegovo Velićanstvo? Je li voljna obavjestiti ga u svrhu, da se izda naredba, koju ima pravo očekivati zaslužni hrvatski narod? —

Obzirom na odgovor, koj je dao ministar-predsjednik na interpelaciju na njega upravljeni, bolje rećue oćnosno na to da je ministar-predsjednik odklonio odgovor, postavio je zast. Biankini dne 12. maja obrazložen upit na predsjednika zastupnićke kuće. Obrazloženje i upit je dobro zapapreno proti ministru-predsjedniku. Biankini pita predsjednika kuće: je li voljan upozoriti ministra-predsjednika, da je njegovu interpelaciju o krvavih dogodjajih u Hrvatskoj i Slavoniji što razumio ili zlo razumjeti htjeo, te tim povredio njegovu pravo interpelacije? Je li na dalje voljan ministru-predsjedniku razložiti, da i zastupnici znadu da on nejma prava izravno umješavanja u poslove druge polovice monarhije, al da usupor tomu i na temelju temeljnih državnih zakona imadu zastupnici pravo pitati i obavjestiti biti takođerj o dogodjajih u toj drugoj polovici, bar toliko koliko ob odnosajih u Macedoniji, u Albaniji, u Kini? Je li voljan uplirati na ministra-predsjednika da odgovori na njegovu interpelaciju, te da tako pokaže, da mu ništa, što se dogadja, neizbjegne, da nejma straha pred Magjari, i da neprecienjuje njihove pre-

uzetnosti? — Predsjednik kuće odgovorio je, da neće posredovati u toj stvari, jer da je ministar-predsjednik već odgovorio.

Beč, 19. svibnja 1903.

Putem prešnoga predloga danas je obavljena razprava ob odnosajih na jugu monarhije. Govorio je predlagatelj Biankini početkom i na svrši. Iza njega ministar-predsjednik; pravdom i kivo pretrgavan od hrvatskih, slovenskih i čeških zastupnika. Kod prešnosti govorili su na dalje Mladoteh dr. Dyck, Slovenac dr. Zitiak, Hrvat vit. Ferri, češki radikalac Čoc, Hrvat vit. Vuković. Dotim je predlagatelj početkom govorio prilićno dugo i gnjevom, govorio je na koncu kratko i jako uspjelo, te dao zaslužnu lekciju Koerberu.

Govoralo se posebice o svakoj od trih toćaka. Prva glasi, da se pozove „c. kr. vlada, da poduzme shodna za odstranjenje Khuenovih špićela iz Kranjske i drugih pokrajina ove polovice monarhije“. Za prešnost te toćke glasovalo je 105 zastupnika, proti 81. To je većina, al nije dvie trećjinska većina. Za prešnost su glasovali Hrvati, Slovenci, Česi, Rusini, radikalni Poljaci, kršćanski socijali ili antisemiti, dio njemaćkih katolika, dio Svenjemaca, i socijalni demokrati: Proti predlogu njemaćkih veleposjednici, njemaćki nacionalci, njemaćki liberali dio Svenjemaca, i talijanski liberali Bennati, Polesini, Antonelli, Verzegnassi, te nješto posve malo Poljaka.

Druga glasi: „C. kr. vlada se poziva, da navede razloge, s kojih je poduzela ogavne korake, kakav je onaj, da je dala provesti predizragu proti slovenskim škaram u Ljubljani“. — Prešnost te toćke bila je prihvaćena dvietrećjinskom većinom. Za prešnost glasovali su oni, koji i kod prve toćke; a osim njih također Poljaci i Rumunji kao i svi njemaćki katolici. Proti prešnosti njemaćki veleposjednici, njemaćki nacionali, njemaćki i rećeni talijanski liberali, te svi Svenjemci.

Treća toćka glasi: „C. kr. vlada se poziva da ćim prije poduzme shodne korake u svrhu, da medju slavenskim pućanstvom na jugu monarhije prestane obstoćea razdraženost i zlovolja radi samovoljnoga vladanja u Hrvatskoj i Slavoniji“. Za ovu toćku glasovali su Hrvati, Slovenci i Česi. Drugi, koji su prije glasovali prijazno, nisu ovdje, jer da to znaći umješavanje u poslove drugoga djela monarhije.

Druga toćka bila je velikom većinom glasova primljena također stvarno.

K cijeloj razpravi i k glasovanju samo dvie opazke, ponećke suvisne medju sobom: Oni, koji najviše o slobodi govore, tobože slobodnomni Njemci i Talijani, glasovali su postojano proti srim trim toćkam predloga. Pokazali su i ovom prilikom, da su krivi liberalci. Glasovali su prema onomu, što je govorio ministar-predsjednik, te tim pokazali da oni su njegovi, kaost je i on njihov.

U ostalom bilo je kod te razprave dosta zanimanja, i obćenito je mišjenje, da su predlagatelji pobjedili.

Svakako će svijet znati još bolje nego do sada, da imademo i u samoj monarhiji Makedoniju, pak da će se ko naći, koj će i u njoj težiti da učini red.

Sa Kvarnera.

III.

Mali Lošinj, 12. maja 1903.

Naši „obožnji „Talijani“ mrmlju i kleveću, lažu i psuju, bune se i bućkaju narod proti Hrvatima a osobito proti prelag. hiskupu Mahniću. A da bi zašto! Koja im se to opet „nepravda“ naniela?! Što ćete više: Nakon što je preko 4 godine upravljao kao administrator župom ovom sladi i medeni — srdcem i dušom ništa manji „Talijan“ od jednog načelnika Viduliceha — don Franc. Cragietto, — premješten je u Krk! To je uzrok njihovog nezadovoljstva i bunjenja. Ono, na što su svi naši svećenici, dok nisu stalno za koju župu potvrđjeni, — uvijek pripravni, i što nikada ne zaćudjuje njih niti našeg puka, to je za naše „Talijane“: politika, nepravda i osveta! — Dok su — kako i moraju biti — hrvatski svećenici vazda pripravni, da polaze iz jedne biednije, kukavnije i zbitnije administrature na drugu ne manje slabiju, dotle naši „Talijani“ a i njihovi

Nastavak u prilogu.

svećenik, kao zahtjevaju, da se njih smatra superiornom kastom: „gente privilegiata“, kojim su dosudjena sva bolja i ljepša mjesta u biskupiji; odnosno ona, koja baš oni hoće i žele.

Imade uзорnih i u svakom pogledu vrsnih naših svećenika, koji daleko nadmašuju svojom sposobnošću stanovite „Talijanima“ draže, ali svi ovi moraju za volju ovim biti zapostavljeni.

Tako se sada baš radi o popunjenju naše župe, gdje već preko 15 godina nije bilo stalnog župnika. Za to mjesto najčešće se oko 7 ili 8 naših svećenika, kojim ni najfantastičniji „Talijani“ ne može poročiti sposobnosti. „Talijani“ naši, neimajući nijednog „svojeg“ usposobljenog svećenika, koji bi mogao za župu kandidirati, uprieše sve sile, da prodre spomenuti don F. Craglietto, koji ali nije za to usposobljen, jer nema župničkog izpita. Kad su čuli, da ordinarij njegovu molbu ne može — što su mogli odmah znati — prihvatiti, digoše zajedno s njim kuku i mioliku proti „nepravdi“, koja im se tim učinila. — Njima je pravica, kada naši, koji imaju sve sposobnosti i pravo na župu buditi odbijeni, da se može dati mjesto jednomu, koji za to mjesto usposobljen nije, i po tom na njega nikakva prava nema, — osim što je on „Talijan“!

U ostalom taj njihov čovjek, ma da bi i imao i sve moguće žup. izpite, on ipak nije za župu kao što je Mili Lošinj. — Čovjek je to, koji nije kadar: da izreče jednu hrvatsku izreku od 5 riječi, a da ne učini 10 pogrešaka, — a ipak mora svaku nedjelju hrvatski propovjedati. Na svoju hrvaštinu on si može uzeti patent! — Sramota je za sve nas Hrvate, koji dopuštamo, da nam se onako grozno nagrdjuje javno naš jezik, i da se onakvim piramidalnim glupostima naš puk hrani i pita. — Da se naši svećenici u službi služe ovakvom talijanštinom, bili bi ih pune sve i svakovrstne talij. novine; ni pet minuta nebi sjedili na svojem mjestu. Ali mi smo Hrvati poznati dobrićine: Aj Bože! da nam i onako prodiču?!

Taj dakle čovjek premješten je sada u Krk (gdje mu bar hrv. jezik neće trebati?), i eto radi toga čitave smutnje u našem mjestu, koju klevetanjem i lažima podžicu i u našem puku „Talijani“, u kojoj je najprije mogao i morao stati na kraj sam don F. C., da mu nije bilo više do svojeg interesa i taštine, nego li do kršć. vjere, spasa svoje duše i ugleda biskupovog i svega svećenstva. — Ali ne čemo dalje — barem za sada — o tome.

Don F. Craglietto misli već preko 25 godina. U tim 25 godinama — uza sve što nije imao žup. izpita — nije služio van u samim 2 župama, i to baš ondje, gdje je sam želio. Bio je kapelanom za preko 20 godina u svom rodnom mjestu V. Lošinj, a ostalo je opet po njegovoj želji, bio sve do sada administratorom u Malom Lošnju; i sada se nanasa po munijcu njegovom i naših „Talijana“ — jemu i svem talijanstvu ovim trećim premještenjem najveća nepravda! A pitajte malo „talijanska“ gospodo: koliko su mjesta — i to Bog zna kakvih — u to vrijeme promijenili naši svećenici?!

Da li smutljivci čim bolje uzpire narod proti presv. g. biskupu, a dosljedno da ga tako odbiju i od crkve i od vjere, neimajući narod čim drugim obmanuti — osim staklim riječima don Francesca — bajaju narodu, kako da je on, don Fr., našao zapuštenu i neurednu crkvu, i kako da ju je on uređio i obnovio, — pa da bi se moralo imati obzira na to njegove „neprocjenjive zasluge“!

Mi neznamo otkada je postalo izpuštenje svojih dužnosti — zaslugom. Ali, zar drugi svećenici ne čine to isto, a i još više i u težim i u oskudnijim prilikama i mjestima? Ili je njihova zasluga samo za to manja, što oni nisu našli punih

blagajna kao don Fr.?! Don Francesco nije mogao imati ugodnije dužnosti, iza kako mu je njegov predšastnik dr. Gršković iz uzornog svog gospodarenja i štednje ostavio bogate crkvene blagajne — nego li uredjivati i poljepšavati gotovim novcem crkvu, kojoj je na čelu. — Maloseci znadu dobro, kako je stajala crkvena blagajna kad je došao na onu župu dr. Gršković. — Dru. Grškoviću glavna je briga bila, da poravna crkvene račune i da svojim gospodarstvom i štednjom poravna, što se je za njegovog predšastnika pogrešilo. Njegov su mu prijatelji govorili već onda: Vi sada skupljate i štedite, a doći će drugi iz Vas, koji će tim novcem graditi i krasiti crkvu i sebi pripisivati svu hvalu, za slugu i slavu! Tako se je evo i dogodilo. — Ovo smo rekli samo da konstatujemo istinu, a ne da kadimo dru. Grškoviću, budući je i on ovdje učinio zamašnih pogrešaka proti hrvatstvu.

Ali čujte ovu još ljepšu! Ovdje propovjeda ove godine za mjesec svibanj Isusovac Dvornik. Kao propovjedniku jasno je po sebi, da mu je manje i o dužnom počitanju i poslušnosti napram duh. poglavarom, pogotovo ovdje, gdje „talijanski“ naši framazni bacaju ugled biskupa našeg u najveće blato. Ali čini se, da i ovaj č. o. Isusovac boluje bolešću naših „Talijana“.

Vidio je narod usljed lažih i kleveta uzrujan, a on mjesto, da upozori taj narod kako nema razloga ni prava uzrujavati se a još manje mrljati proti svomu nadpastiru, — a to on javno u crkvi upozorivao narod, kako bi morao radi slabu polazka vjernika obustaviti propovjedje, međutim, da neka dodju sultra čim u većem broju, da se zajedno s njim obrate k Bogu i Majci Božjoj, neka odvrati od mjesta „nesreću“ koja ga zadesila i usliši njihove molbe i želje. Drugi je dan pak između ostaloga rekao puku i ovo: „Stete costornati, io lego nei vostri cuori, non occorre che mi esterno di più, mentre questa città è colpita d' una grave sciagura“! Otkle! po kome imadete Vi vlast propovjedati u lošinskoj crkvi?! Od presv. biskupa Mahnića, zar ne? A koja je ta grozomorna „grave sciagura“?

Zar je kuga, kolera — Bože nas sačuvaj! — udarila na naše mjesto?

Zar je nebo oborilo se na nas?! Zar je u istinu presv. naš biskup — poznat inače za zamjerne svoje svetosti i pobožnosti — tako strašan tiran, čijega djelovanje i odluke donasaju jednom mjestu „grave sciagura“?! Neznajući li ovo huckati narod proti svojim poglavarom? Ali ne idemo dalje, tu daljnega komentara ne treba.

Cudno! Čim je naš administrator dobio dekret za premjestaj odmah ga uhvatila kruta bolest, koja ga nije u isto vrijeme pošteđila (samo u manjoj mjeri) ni našeg propovjedaika. — Ala mi je nježnih živaca ova „gente privilegiata“!

Svakako bi g. veleč. F. Craglietto najbolje učinio, da ide svoju težku bol bolovati čim prije izvan Lošinja naloga, jer onako samo daje prilike, da smutnje ne mogu svršiti, koje su na stetu vjere, crkve i ugleda svećenstva.

Pitanje glagolice.

Naredna sv. Shora za obrede, koju je „N. Slova“ tiskala, prepisala pojedinomu biskupu, da odredi odnosno predloži koje cckve imaju pravo na glagolice. U I. točki rečeno je, da praba staroslovenskoga jezika u liturgiji nije osobna povlastica svećenikova i tomu nemože biti prigovora, jer da dodje glagolasci imo u crkvu koju pohadjaju većinom Niemci pa da za pjevava glagolski bila bi gotova smutnja i obratno. Rečeno je nadalje, da je to stvarna povlastica stanovitih crkava, a ovdje,

ne valja razumjeti smo zidanu (metvu) crkvu, nego i skup vjernika, koji redovito pohadjaju odnosno pripadaju toj crkvi, inače nove crkve u župi gdje je poraba staroslovenskoga jezika, nebi već tom povlasticom mogle se služiti. Pri sastavljanju popisa naredjenoga treba paziti i na narodnost i želju pučanstva za koga se u crkvi obavlja sv. liturgija. Kada bi sv. Stolica izjavila, da stvarna povlastica pripada crkvenoj občini, u obsegu koje nalazi se pojedina crkva, tada nebi bilo mjesta tolikim protuslovnim tumačenjem.

U „N. L.“ velené. Anton dr. Antončić predlaže, da biskupi sazovu Synode poput presv. krčkog biskupa Mahnića i učine propisani popis crkava. Dvojben bi bio uspjeh, jer nisu svi biskupi misli krčkoga biskupa. Držim, da bi bilo najprikladnije i najuspješnije, kada bi se od sv. Shora za obrede pitalo još jedno tumačenje pogledom na izjavljenu stvarnu povlasticu i to u smislu, da — bez obzira na dosadašnju porabu staroslovenskoga jezika — mora poslužiti se povlasticom staroslovenskoga jezika u sv. liturgiji (sv. Misi) a domačega u svima drugima sv. činima u svima crkvama onih župa, u kojima stanuju rimokatolici većinom Slaveni, ako većina njih to zapita od svoga biskupa.

Ovo nek bude geslo svih slavenkih novina i predmet zahtjeva, dok se to ne postigne.

Jedino tada nebi bilo slučaja prelaza na unijate ili tjja u grčko-istočnjake i bio bi konne svakom izvraćanju i krivljenju te napadanjju pojedinih biskupa a na stetu same vjere. Glagolice, kao narodnu svetlinju, ljubili bi ne samo svi Hrvati, nego i svi Slaveni, koji časte svoje apostole sv. Cirila i Metoda, te ona nebi bila političko strošilo, već most k ostvaranju božjega proročanstva: Bili će jedan pastir i jedno stado.

Jezikovno pitanje u Primorju.

Premda imade u Primorju više Slavena, t. j. Hrvata i Slovenaca, nego li Talijana i Niemca zajedno i to na temelju unjetne službene statistike, koju sastavljaju većinom nam neprijazne oblasti, ipak naše zemaljske oblasti, kao što je e. k. namjestništvo, e. k. financijalno ravnateljstvo, e. k. ravnateljstvo pošta i brzjava, e. k. pomorska vlada, e. k. zapovjedništvo omuznička itd. služe se samo talijanskim ili njemačkim jezikom i to ne samo sa Talijani i Niemci, već dapače i s nam Hrvati ili Slovenci.

Kada se rečene oblasti čute prisiljenimi, da kojemu našem narodnomu zastupniku, odvjetniku itd. uručé kakav hrvatski ili slovenski spis, tada mora taj spis prije sastaviti talijanski ili njemački, a onda ga iz njemačkoga ili talijanskoga prevode koji u tu svrhu plaćeni niži činovnik ili prevodilo u naš jezik.

Ovo će se mnogomu činiti nevjerovatnim i nemogućim u ravnopravnoj Austriji, ali je ipak na žalost čista istina.

Prije nekoliko godina izdju je jedan finaneijalni ured slovenskoma zavodu platežnih ulog u slovenskoma jeziku (čudo božje!), ali je malo vremena zatim na temelju slovenskoga platežnoga naloga zamolio na sudu ovrlu na talijanskom jeziku.

Predsjednik dotičnoga zavoda priluzio se je na financijalno ministarstvo. Odgovorise mu iz Reča, da postupanje dotičnoga ureda odgovara obstojećim zakonom. A koji su ti zakoni, pitamo mi, ako se može li smije znati? Nikakvi, jer ih nema!

Ovdje bi bilo umjestno razložiti kako tumače nekoje preuzvišenosti poslojeće za-

kone na naš zator i kako su te visoke osobe više prozete njemačkim ili talijanskim duhom nego li isti njemački cesar talijanski kralj.

Nu odustajemo od toga, jer bi nas to predaleko zavelo a osim toga našim su zastupnikom bez dvojbe dobro poznate rečene preuzvišenosti kod raznih ureda u Beču. Mi prepuštamo dakle njima, da razkrinkaju te mastno plaćene velikane, pak bili oni i kršteni čifuti.

U ostalom svakako je potrebno, da hrvatski i slovenski zastupnici — ako uztreba i pomoćju čeških — bez oklijevanja poduzmu skupne i to najodlučnije mjete proti načinu, kako e. k. oblasti u ovih naših zemljah postupaju sa našim jezikom.

Ali ni mi nesmiemo ostati prekrštenih ruku; i mi ovdje na jugu moramo zasukati rukave i neočekivati sve od narodnih zastupnika, koji nemogu često uz najbolju volju ništa — osobito ako neimaju za sobom naroda ili izbornikah.

Radi toga treba, da i sami radimo, da molimo, pitamo i zahtjevamo neka se zakoni vrše od najnižeg pak do najvišeg činovnika.

Ješan drugomu pružimo pomoćnicu ruku pak se obvezimo svečano:

1. da nečemo sa e. k. oblastima nikada i pod nikakvim uvjetom dopisivati nego li hrvatski ili slovenski i
2. da nečemo od e. k. oblastih ni primati spisa bilo u talijanskom ili njemačkom jeziku, već samo u našem narodnom, bilo hrvatskom ili slovenskom jeziku.

Ovim se pozivom obraćamo u prvom redu na narodne občine, na narodno naše i poštovno svećenstvo, na sva narodna društva i na svjestne i neodvisne rodoljube naše.

Budemo li mi znali raditi i postupati od ozdol goru, pomoći će nam zastupnici naši od ozgor dolu, i tada se možemo nadati stalnomu uspjehu. Inače ćemo nazadovati i u jezikovnom pogledu, a kriviti nečemo moći nikoga nego sami sebe. Kad nam neće oblasti dati ono, što nas po pravu i zakonu ide, a mi ih odlučnim i složnim postupanjem na to prisilimo.

Rodoljubni i poštovni slovenski odvjetnici u Trstu pokazase nam u posljednje doba put, kojim valja da svi udarimo. Njim ide zaslaga, što se je u jezikovnom pogledu kod sudbenih oblastih u Trstu postiglo nepobitnih uspjeha. Slijedimo ih u tom svi, a u prvom redu narodni pravci, pak neima dvojbe, da će se i na naših okružnih i kotarskih sudovih, kod političkih oblasti i na poreznih uredih nama i o nama pisati i razpravljati jedinu u našem jeziku.

Neklonimo duhom pred nikakvom zapriekom, već uprimo sve sile — dok ne bude prekasno — da postignemo ono, za čim težimo, i što je naše po božjih i ljudskih zakonih.

Frančina i Juriba.

Fr. Lovranski poprdili da te pitat pomoć od governa, zač da je bilo ovo leto malo jaj va Lovrane.

Jur. Morda njim oni stari petehi već nevaljaju.

Fr. A ja ne! da jih vidiš kako se znaju vrtet okcio oneh nemeh i slepek koših!

Jur. Tako bi trebe moria racu promenit.

Fr. Samo neka se čuvaju kranjske, zač se valje sbaštardn.

Jur. Kamo Franino tečes.

Fr. Pisat na Juntú, neka nam zaboga brzo Leprineu opet ime promene.

Jur. A žac; ča ni morebit Apriano jeno lepo ime.

Fr. Hodi pitat Anzula ki j' pravi Talijan, pak ča ti on znat povedat, ko sakra-bojsko ime je to sad, kad nam gre marki — semo.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

C. kr. namjestnik Gočss bio je u ponedjeljak u Puli, kamo se je svratio sa svoga putovanja sa Kvarnera, da si ogleda — novi pokriveni trg! Sretno došao, a zadovoljniji prošao!

Odlikovanje. Trgovina viskim vinom na debelo g. M. Mardešić u Puli, koja je izložila svoja vina na pražkoj gospodarskoj izložbi, bje odlikovana uprkos mnogobrojnoj utakmici raznih drugih tvrdka prvom nagradom, naime srebrnom medaljom. Čestitamo!

Vjenčani. G. Jakov Pavešić iz Pule, vjenčao se u nedjelju dne 17. o. mj. u župnoj crkvi u Škriljevu sa gospodjom Ivkom Šepić iz Škriljeva. Bilo sretno! I tom zgodom sakupila je gd. Marija Pavešić iz Pule za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru K 13-50, a za „Dom“ I. Istarskog Sokola K 6. Zivili darovatelji!

† Ivan Semelić, trgovac u Premanturi, svak g. Ante Mezulića, preminuo je utorak večer nakon teške bolesti u 51. godini. Sprovod će se vršiti danas poslije podne u 4 sata u Premanturi. Učeljenjorodnihni, osobito prijatelju Mezuliću, naše saučesnici!

Posjet učenica u našoj tiskari. Uz predhodni sporazum, u ponedjeljak poslije podne posjetilo je našu tiskaru preko 60 učenica V. razreda ženske škole. i kr. mornarice u pratnji dvih gospodjica učiteljica u svrhu, da se učenice na očigled upute u tipografskoj umjetnosti te tako na izvoru primu elementarnu poduku i o teorijskom školskom predavanju. Nakon što se je učenicama sve potanko razložilo koli o tiskarskom toli u knjigevozkom poslu, zapustile učenice tiskaru nakon skoro dvosatnog boravka zadovoljne i vesele.

III. javna vježba „I. Istarskog Sokola u Puli“, koja bje priredjena u subotu 16. mj. dala je prisutnikom obilo nasladi, gledajuć precizno izvršavanje vježbe mladih Sokolosa — njih 28 na broju. Priznali moramo, da nas u prvom redu kod Sokola zanima samo tjelovježba i da nekim osobitim zanimanjem posjećujemo sokolove akademije, koje bi morale biti gušće. O samoj tjelovježbi nećemo potanko pisati, jer o tome bi morao reći strukovnjak svoju, nu nismo gredeć spominjemo, da su skupne vježbe sa palicama uz pratnju glazbe — koje su bile dosta teške — upravo iznenadile prisutnike u koliko se ticalo točnosti i taktike izvršavanja. Kod školskog vježbanja svih izvršujućih članova na preči, konju i rucama te kod dizanja uteza i hrvanja nastajivali smo se gledajuć vježbu u četiri odjela te opazivši medju Sokolasi pojedince, koji su u istinu vježbali osobitom elegancijom i točnošću. Dizanje uteza te slahodno hrvanje doprinijelo je također nešto našem zadovoljstvu, akoprem se dade jošte mnogo željeti. Najzanimivija točka bje vježbanje prednjačkoga zbora na preči, konju i ru-

čama sa skupinama, kod koje nastupiše izvježbaniji jur tjelovježbaoci. Brat učitelj Zerzerine prednjačio je točnom izvršbom ostalim prednjačkom; njemu su liepo sličili brat Brajnik, Perko itd. uprkos umornosti, koja je bila uzrokom, da se nisu mogli bolje odlikovati svi poprieko. Preporučamo radi toga, da se kod buduće akademije priredi jošte kakovu kratku igricu ili pjevanje medju odnosnima točkama tjelovježbe, koji iziskuju više odmora. Poslije vježbe mladji svijet plesao je do ranog jutra, a stariji pošao kući. Žalimo samo, da se je imalo premalo obzira na občinstvo, koje je bilo željno okriepo te da se nije poskrbilo pravodobno da se odstrane manjkavosti, koje su se pokazale izvan dvorane. Preporučali bi, da se budući put naruči i bolji orkestar, jer članovi imaju pravo zahtjevati, da se jih poštedi od nekih glazbenih dileanta. Sokol je izvršio podpuno i na obće zadovoljstvo svoju dužnost, a tako bi morao učiniti i orkestar, koji je bio za to plaćen. Ovo bez zamjere!

P. S. Primili smo i drugi opis akademije, kojega sličnosti radi sa gornjim nepriobčujemo, što neka nam se nezamjeri. Tko prije u mlin dođe, taj prije i melje!

Prvi istarski Sokol iz Pule — u Pazinu? Nakon liepo izpale III. sokolske akademije, govorka se po gradu, da bi dobro i umjestno bilo, kada bi naš Sokol izletio do Pazin-grada te tamo priredio IV. akademiju na korist „Dječkog pripomoćnog društva“. Misao nije slaba te je izvediva. Pitanje odvise od odhara Sokola i rodoljuba u Pazinu, koji posljednji neka se izvave o umjestnosti izleta!

Glavna skupština Istarske Posujilnice u Puli obdržavati će se u nedjelju prije podne na 10. odnosno 11 sati u dvorani prvog istarskog Sokola (Restauracija Stadt Pola) sa dnevnim redom, kojeg smo priobčiti zadnji put. Preporučamo članovima, da pristupe mnogobrojno toj skupštini.

Na koncerti podružnice sv. Cirila i Metoda u Puli, koji će se se uskoro obdržavati, upozoruje se već sada ugledno občinstvo. Program će biti vrlo zanimiv, obuhvaćajuć pjevanje muškog i mješovitog zbora, deklamaciju, učeničku predslavu, a uz najnovije komade, tamburaški će zbor izvaljati krasnu i veliku glazbenu sliku „San“ od Broža. Dakle, da se razumijemo!

Brzojavna Kliceščina. Jučer smo primili iz Malog Lošinja brzojavku sličedog sadržaja: „Tiskara J. Krupotić Pola. Preuzima zaostavite jučeršnjeg rječiv“. — Molimo brzojavitelja, da nam pošalje originalni sastavak brzojava, da stvar dademo izpitati putem ravnateljstva u Trstu.

Kako to sklada! Za javnu vježbu ist. Sokola bili su izvješeni pozivi (plakati), koji su odmah drugi dan prekrili bili drugim plakati, premda je propis, da mora svaki plakat ostati dva dana na svom mjestu. Iljeli su gospoda valjda tim načinom zabašuriti svečanost, ali njim nije pošlo za rukom. Druga značajna okolnost je ta, da jedno 30 pozaniva nije poziva dobilo, premda su pozivi svim odaslani bili. Moguće da i to stoji u kakvoj svezi sa gornjom eksperimentacijom! Viribus unitis!

Francezka vojna ladja u našoj lufci. Dne 17. o. m. doplovila je u našu luku francezka vojna ladja „Duguay-Trouin“, koja služi kao ladja za školn častnikinim pitomcem francezke vojne mornarice. Ladja bijaše pozdravljena običnim hitei iz topova.

Ciepljenje kozica u Puli. Magistrat grada Pule preporuča gradjanom, da se okoriste ciepljenjem kozicali, koje će započeti dne 28. o. mj. te će sličiti svakog utorka, četvrtka i subote od 4—5 sati poslije podne u prizemnoj dvorani stare bolnice.

Čitajte i — divite se! Dopala nam u ruku sličeda svjedočba nekog „perita“ na Puljštini, koji, akoprem znade bolje

hrvatski, piše svjedočbe radje talijanski ovako: „Giesstimo Campesstri. Arichiessta di R. L. fu Miciele di A. io ssolo firmato Giurato perito missono sstatto aciamato dari levare un dano di orso nel suo ssuo fondo danominato Casa ssul Confine di A. danegiato dai Animala pecorini di Clobass Marliino di Martino in piu volte ora 10 ora 15 ora 5 ora abitante Staza Icieh (Ikie) in Altura. e dopo di Avere avissolo e seminato lamia sscienza e cosscienza trovo e Giudico un dano di Cor. 12 ele Compentenze dal perito Cor. 1-20 — Ssoma di Cor. 13-20.“

C. kr. ravnateljstvo pošta i brzjava u Trstu razpisuje natječaj na mjesto poštanskog poslovača pri c. kr. poštanskom uredu u Sanvinčenti (III./4.). Sadašnji paušal za službe iznosi 140 K god. — Eventualno može se preuzeti i promet svakdašnje trokratne meadžerije izmedju Sanvinčente i stanice Smoljana uz godišnji paušal od K 1050. Molbe valja upraviti u roku od 3 sedmice na c. kr. ravnateljstvo pošta i brzjava u Trstu.

Pazinski kotar:

Konstituiranje novog zastupstva u Tinjanju. Čujemo, da je kotarsko poglavarstvo nametnulo globu od K 20 onim zastupnicom manjine, koji nisu pristupili prvoj konstituirajućoj sjednici. Ta u zakonu ne opravdana mjera nam još jednom dokazuje bezobzirnost, koju kotarski glavargoji proti našem življu, jer smo osvjedočeni, da prama Talijanom toga on nebi bio učinio, nego možda još njim se više klanjao.

Dne 18. t. mj. bila je ponovno sazvana konstituirajuća sjednica. Pristupilo je 23 zastupnika, a 1 bio zaprieden bolesću. Načelnikom bio je izabran Vjencoslav Krizmanić sa 15 glasova, dočim je bilo 7 listića bijelih, a 1 sa imenom Sime Suran. Odobornicima bili su izabrani Prelac Antun sa 23 glasa, Marko Mofrdin-Franković i Frane Bratulić svaki sa 22 glasa, Orlich Ivan, Giorgis Feliks i Rajko Ivan svaki sa 15 glasova.

Novoizabrani načelnik, nastupajuć svoju čast, izjavio je, „da se smatra i jest istarski Hrvat, te da kao takav uzdržavati će hrvatski jezik uredovnim kao do sada, da će nastojati udovoljit opravdanim zahtjevom občinara bez razlike stranke i narodnosti, dočim da će se pokoravati naredbam upravnih oblasti i zemaljskog odobora.“

Te riječi bi se mogle uzeti za dobre, ali skoro će nam budućnost pokazati, hoće li tim riječima slijediti i čini. Gore novoizabranomu načelniku nebudu li, jer će se onda na njemu izkaliti gnjev zavaravanog naroda. Mi ga već sada opominjemo, da se jedan od njegovih doglavnika hvalio, da novoizabrani načelnik će i onako najviše bit za svojim poslom u Kranjskoj, pak da će se on kao njegov zamjenik skrbiti za potaljančenje ureda. Srećom taj doglavnik je ostao malko ponazada, te za sada mu još nije sudjeno, da bude zamjenikom, akoprem se je htio kao takav ugnetjavati jur kod predaje ureda.

Pacienza stor Zanelo! Mi pak za sada ostajemo još u nadi, da novoizabrani načelnik neće htjet postati talijanskom loncu poklopac!

Hrvatska Čitaonica u Sv. Petru u Šumi priredjuje u nedjelju dne 24. t. mj. veselicu sa pjevanjem, deklamacijom, tombolom i plesom. Početak točno u 6 sati u večer. — Ulaznina za članove 30 h. a za nečlanove 60 h. Ženske ne plaćaju ulaznina.

Za nesrećono obitelji u Hrvatskoj sabrano je do sada u Pazinu K 300.

Porečki kotar:

Iz Ždrenja pišu nam 10. o. mj.: Dne 9. pr. mj. bijaše dvojica naših rodoljuba iz ove župe kod gosp. prodekana u Oprtlju, da ga zamole neku bi se obrudi u našoj crkvi; i nadalje obavljali po davnom običaju u našem jeziku. G. prodekan

je na koješta pristao a koječemu se je uzprotivio, dočim je onu dvojicu radi nekogih zahtjeva uzao na zapisnik, koj da će poslati na ordinariju u Trst. On je bio mnenja, da bi se u našoj crkvi mjeseca svibnja ili maja obavljala svečanost jedan dan hrvatski a drugi talijanski, na što mu odgovorise naši odaslanci, da toga nije jošte bilo nit će biti; pjevači, da će pjevati i nadalje kako su pjevali do sada, jer se nisu svi bivši biskupi ni bivši dekani protivili pjevanju i molitvam u našem jeziku, pak nemogu toga zabraniti ni sada ni biskupi ni dekani

Na tu opazku odgovori g. prodekan, da bivši biskupi nisu znali crkvenoga zakona, kao što ga znade sadašnji (Bog zna?), a šla se tuče obrednika ili rituala, da će se upeljati i kod nas svuda latinski obrednik, kao što je upeljau u čitavoj Italiji.

Mi nismo još u Italiji, reče jedan od naših, već u Austriji, i to u Istri, obćini Oprtalj a u župi Ždrenj. Pošto mu bijaše teško braniti se u hrvatskom jeziku, jer ga malo pozna, zamoli odaslanike, da govore talijanski, ali ga oni neposlusaše, jer neznaju talijanski govoriti. Prodekan je unapried govorio talijanski a odaslanci, u koliko su ga razumili, odgovarahu mu hrvatski, a da ih je tko pritajno slušao, morao bi bio puknuti od smjeha.

Dajemo to do znanja onim, koji nam šalju svetenike, s kojimi se nemožemo ni pogovoriti a kamo li da će oni medju nami vršiti uzvišeno svoje zvanje!

Voloski kotar:

Iz Opatije primamo: U našoj sredini boravi već od početka ove godine naš davni i odlični gost, starac veliki vojvoda luxemburški Adolf. On običava svakog dana prije i poslije podne prošetati se putevi, koji vode uz morsku obalu. U blizini voloske luke sretao je vojvodu danomic domaćeg nemoćnika, koji bi svaki put smjerno pozdravio velikog vojvodu, koji bi ga podario novcem. Ali na jednom prođu dva dana, a da njega nije već bilo na onom mjestu, što je odmah vojvodu opazio i poslao svog komornika na obćinu i župni ured, da se razpita za nj. Tu se saznalo, da je unro od upale plućah. Na dan pogreba prosjakova pošalje vojvodu krasan vienc na lies nemoćniku, pače i sam se uputio, da ga izprati do hladna groba. Nuz velikog vojvodu, kako je razumljivo, bio je na sprovodu i načelnik dr. Andrija Stanger, kotarski komisar barun Schmidt, mons. Zamlić i unogi drugi. Veliki vojvoda poslao je obitelji tog nemoćnika poslije pogreba ovcu s otu kao podporu.

Iz Liburnije pišu nam: Dne 14. o. mj. obdržavalo je „Učiteljsko društvo kotara Volosko“ svoju X. glavnu skupštinu u Jurdamu. Razprava tekla mirno i ozbiljno polag najavljenoga rasporeda pod predsjedanjem vrloga predsjednika, gosp. Makarovića. Delegati na skupštinu „Zavezec“, koja će se obdržavati o Duhovu u Brežalci, bijahu izabrana gg. Butković i Puharić sa zamjenikom g. Jelušićem. Kod „različitih predloga“ čitao je gosp. Vinko Rubeša svoj razpravu o „Školskih viestih“, u kojoj je temeljito dokazao, da ove viesti nemaju smisla, u obće uzeto na seoskih pučkih školah. Gosp. izvjestitelj kani ovu razpravu dati otnusiti, te tim dati povoda, da se poduzme možda shodne mjere, kako bi se spomenute viesti napustilo. Dapace skupština je zaključila, da se ova stvar iznese na svietlo kod buduće kotarske konferencie. Uz ostale nezatnije zaključke izabrao se poseban odbor, koji ima pregledati naše čitanke. Učnovi odbor bijahu izabrana gg.: predsjednikom Ivan Makarović, podpredsjednikom August Rajčić, tajnikom Vinko Puharić, blagajnicom Vjekoslava Makarović, zborovodjom Robert Jurinčić. Iza skupštine sastali se skupštinar sa gostovima na skupni objed u krćmi g. Frana Princa, gdje se izreklo različitih nazdravica i odpjevalo više rodoljubnih pjesama.

Moramo pohvaliti g. Princa i njegovu gospodju, što su nas onako liepo pogostili a uz jeftin novac. Zivili!

Za vrieme objeda došao je brzojavni pozdrav učiteljskoga društva kotara Kopar,

Čemu se je radi ne-
nik, koj da
rst. On je
crkvi mje-
svečanost
ijanski, na
ci, da toga
li do sada,
bivši de-
u našem
iti ni sada
prodekani,
enoga za-
nji (Bog
li ritala,
la talinski
u čitavoj
jedan od
i, obćini
u bijaše
a jeziku
a nika, da
poslušaje,
Prodekan
maslanici,
raše mu
slušao,
koji nam
možemo
i među
soj sre-
line naš
rojvoda
og dana
putevi,
blizini
momici
ki put
u, koji
jednom
će bilo
ojvoda
obćinu
Tu se
Na. Na
ojvoda
pače i
sladna
je ra-
čelnik
omisar
tanogi
bitelji
s. otu
14. o.
o ko-
stinu
i oz-
a pod
gosp.
Za-
ovu u
ovic i
Kod
vinko
a vie-
a ove
o na
stitejl
e tim
odne
papu-
a, da
duće
ntnije
koji
dbor
Ivan
Kaj-
com
Ko-
kup-
ed u
reklu
e ro-
ovu
ostili
avni
apar,

je je isti dan zborovalo u Kozini; na-
se je prijateljski odmah odzdravilo. Oso-
to se svih skupština ugodno dojmilo
suće bližnje gg. svećenike. Tako valja
dnaka nam svrha, jedan nam je cilj.

Mlekarna u Hrušici. Kmetom u
ok spisa S-o. 1903. V. samozaložbi
škarna J. Krmptić i drug. Pulj. Pod
prajim naslovom izdala je uprava nove
„Mlekarnu“ u Hrušici, občina Podgrad
njizicu od 20 stranica, u kojoj g. S. u
smi razgovora razpravlja vrlo popularno
potrebi i koristi „Mlekarna“ u obće,
apose one u našoj Hrušici. Rečena
Mlekarna* započela je svoj posao, a mi
reporučamo najtoplje njezinu izvrstnu
mljeko i maslac ili putar. Onomu našem
agorskom pučanstvu, koje je najsiromaš-
nje u našoj Istri, pomoglo bi se u velika
od bi moglo uz povoljne cene razpata-
ti svoje mljeko, koje sakuplja „Mlje-
karna“ u Hrušici.

U Opatiji zapalio grom kuću. U
četak na večer za vrijeme oluje udari grom
u dvorac (vila) Spazzapani u Opatiji te ju
zapali. Prestažni stanari utekoše iz kuće.
Opatijski vatrogasci dodjoh odmah na
lice mjesta i počeoše gasiti požar, na pošto
se je vatra sve to više širila, moradoše
se vatrogasci ograničiti na samu lokaliza-
ciju vatre. Od dvorca, koji bijaše osjeju-
gan za 8000 kruna, ostali su samo goli
zidovi.

Lošinjski kotar:
Iz Cresa-18./V. 1903. nam pišu: Od
nekoliko vremena ovdješnji ljudi, osobito
talijanaške podprepnice, koji su zavedeni
uzeli po koju akciju za novo ustrojeno
parobrodarsko društvo „U. I.“, koje je po
njima imalo Hrvate uništiti, silno su ozlo-
voljeni i ljudi bili na one, koji su ih za-
veli, da dadu novaca u tu svrhu, jer su
uvidjali, da poslovi idu vrlo slabo, kad
društvo neima nit novaca za platiti —
kako bi rekli „Jurina i Franina“ — ni
rep, što ga je parobrod „Cherso“ razbio
— zbog česa da ga iz arsenala ne dadu
van. Radi toga su se bile vele zabrinuli
talijanski prvaci, te početkom prošlog
čedna odoše u Lovran naši „duhtori“, da
vide, kako posli idu i tako uzmgno umiri-
riti žalostne im mačke; — što njim
podje za rukom, jer je dostatno bilo, da
su se oni u četvrtak vratili sa druženom
zastavom na drugom jarbolu parobroda
„La-rana“, i da zaviju dva tri puta dok
su izrekli: Vittoria! Vittoria!
da mačkima na novo zaigra sroe, i da
zaborave na liepe florine! Jadni i bedasti
ljudi, kako se puštate varati! No stoji vam
dobro, jer poznajete varu našu poslovicu:
„Ko s vragom tikve sadi, o glavu mu se
razbijaju“.

Ipak smo se požurili zapitati više od-
lučnijih Talijana, zašto je bila na „Rani“
družvena zastava, kad se je ona de pu-
tacija n vratila, te smo saznali, da zato,
što su isti oni, a na glavi im duhtor G.,
bili učinjeni privremeno upravitelji spo-
menutog društva, koji će uz to (šujte
Lovrančini!) razviditi račune, te vidjeti,
koliko su bivši lovranski upravitelji pri-
štedili (!?) — i tako moći ustanoviti, hoće
li se, pod poštenim upraviteljstvom moći
na dalje uzdržati društvo. — Za pošlene
ljudje ova stvar o Lovrančima bit će ne-
jerojatna, al kad nam to pričaju isti Ta-
lijani, moramo im vjerovati. Ako su dakle
oni isti ljudi na lovranskoj obćini — jao
li se njjoj!

Dakle, kako vidite i naš grad je sada
sretan imati upraviteljstvo ovako velikog
i sretnog društva, zato možemo svi
veselo vikati: Vittoria! Vittoria!
al također i: Evviva la cuccagna!

Još Vam jednu imam javiti, t. j. da
e naš Manjifico bio imenovan bljež-
nikom u Labinu, ali mnogo dvojimo, da
se on sada, kad ima u rukama uprav-
iteljstvo parobrodarskog društva, ostavili
naš grad. U svakom slučaju mi mu želimo
dobar put, i preporučujemo njega i nje-
ovu gospodnju — našim ljudem na Lu-
nštini, kao osobe koje su uvijek poka-
zale svoju mržnju proti svakoj našoj svr-
nji:

Razne primorske vijesti.

Glavna godišnja skupština družbe sv. Cirila i Metoda za Istru održavati će se, kako je razvidno iz odnosnog poziva, u četvrtak dne 28. o. m. tj. „Odošaji“, koji su dali poroda, da se je svojedobno družba sv. Cirila i Metoda za Istru ustanovila, obstoje još uvijek“, kazao je na-lanjskoj glavnoj skupštini družbe njezin velezaslužni predsjednik g. Vjekoslav Spinić. I odista to se zatim stajanje Hrvata i Slovenaca nije ni sada promijenilo na bolje. I sada naši ljudi u Istri težkom mukom dolaze (ako u obće dođu!) do zahljevanja, potrebite, narodne, pučke škole. I sada moraju istarski Hrvati da na svoje oči gledaju, gdje im se djeca, usljed pomanjkanja narodnih škola, odnarođuju u talijanskim pučkim školama.

Od tada i zamašitost svrhe i zadatka, što ga naša družba ima za napredak naših ljudi u Istri, pa je dužnost svakoga iole osvještenoga Hrvata, da tu našu družbu podupre. Ako se ta dužnost nameće u obće svim Hrvatima, gdje oni bili i živjeli, tim većma se ta ista dužnost nameće našim istarskim Hrvatima, kojima je ona najbliža. Zato im se i najtoplje preporuča, da u što većem broju poruče na 28. o. m. u našu Opatiju, da ondje čuju i vide, što je ravnateljstvo družbe uradilo u prošlosti godini 1902. Svojim mnogobrojnim učestvovanjem pokazati će naši Istrani u prvom redu, kako im duboko u sreću leži napredak naše družbe, a u drugu ruku pokazat će našoj mljoi i poštivotnoj braći Hrvatima, kako je veliko ono, u što ta naša braća žrtvuju toliko svoje muke. Do vidjenja dakle na glavnoj skupštini družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji!

Zabava na dan glavno skupštine družbe sv. Cirila i Metoda za Istru odpašla. Pri zaključku lista doznajemo, da je ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u svojoj odborskoj sjednici zaključilo, da se obzirom na teške kušnje na koje su postavljena naša mila braća u Hrvatskoj, ne drži nikakva zabava na dan glavne skupštine, ma da je ista veća i objavljena u odnosnim pozivima. Ne treba ni napomenuti, da se naši rodoljubi podupnu slažu s oim zaključkom družbinog ravnateljstva.

Slavnim odborima družbinih podružnica. Obzirom na postojeću glavnu skupštinu družbe, preporuča se sl. odborima svih družbinih podružnica, da se za vrijeme pobiraju, kako bi na toj glavnoj skupštini, što će se održavati dne 28. o. m. u opatijskoj „Zori“, iste podružnice bile zastupane odnosnim u tu svrhu izabranim poslanicima.

Gospodarska Sveza za Istru. Učelnice su se nadalje sljedeće zadruge: 25. „Gospodarska zadruga u Kastvu“ (za gornji diel Voloskoga sudbenoga kotara); 26. „Podgradska Posojnica in Hranilnica“ (Raiffeisen u Podgradu).

Razni prinosi.

Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji darovao preko naše uprave: Gosp. Ante Mezulić, na mjesto vijenca na odar svome svaku Ivanu Semeliću daruje . . . K 10—
Na račun ove godine izkazano . . . 264-29
Sveukupno K 274-29

Djačkomu pripomoćnomu društvu u Pazinu darovao preko naše uprave: Gosp. Ante Mezulić, na mjesto vijenca na odar svome svaku Ivanu Semeliću daruje . . . K 10—
Na račun ove godine izkazano . . . 231-70
Sveukupno . . . K 241-70

cyate: u podlom špijunstvu; položaj je u istinu zdvojan. Vojništvo zaposjelo je sve gradove i sela, gdje se pokazalo izražaj nezadovoljstva radi nevoljnoga narožnogopodarstvenoga stanja. Zatvara se sve popričke, što nije sisteku po četu. Tko se upire, na toga se strijelja. Na narod ne kloni duhom, daje oduška svome čuvstvu. Jtđer proslaviše godišnjicu smrti Jelačićana, pa je tom prigodom, kako se glasa, opet palo više osoba, a bezbroj pozatvarano. Dokle će trajati taj turski zulum?

Srbija.

U radikalnih krugovih pogovara se da je kralj Aleksander spreman na razpit sa kraljicom Dragom. Kralj da se je naime uvjerio, da je svojim brakom silno ošteti dinastiju. On je primio više pratećih pišama, u kojima mu se groze, da će ga silom svrgnuti sa prijestolja. Također medju častnici da je jedna struja proti njemu, što je bio nekako proglasiti kraljičina brata poručnika Lunjevicu svojim nasljednikom. Radi toga da je pojačana počastna straža pred kraljevskom palačom.

Bugarska.

Knez Ferdinand bio je prisiljen mienjati svoje ministarstvo, koje nije više imalo većine u narodnom saboranju. Ministarska kriza nije dugo trajala. Novo ministarstvo sastavio je general Petrov, koji je preuzeo izvanjske poslove i predsjedništvo. — Iz raznih mjesta Macedonije dolaze uznemirujući glasovi, jer da su grožnje Turaka sve to veće. Turska vlada je upozorena od diplomatskog zbora u Carigradu na te grožnje te ju čini unapriod odgovornom za svaki eventualni pokolj.

Razne vijesti.

Odlikovanje. Poznati slovenski rodoljub g. Bogdan Trnovec, savjetnik prizivnoga sudišta u Trstu, pridieljen vrhovnom sudu u Beču, imenovan bijaše dvorskim savjetnikom na kasacionalom sudu u Beču. Čestitamo srdačno na zasluženom promaknuću i odlikovanju odličnoga pravnika i uzornoga rodoljuba!

Iz Rieko nam pišu, da je dne 18. o. m. u 5^{1/2} u jutro životom nastadao naš zemljak Martin Lenčević, rodom iz Brda u Istri, željeznički radnik, Siromah Lenčević došao je po nesreći između dva vagona, koji ga tako sgrječiše, da je ostao na mjestu mrtav. Mrtvo tielo nesretnika preneseše na Trsat, gdje ga pokopase na tamošnjem groblju. Viečni mu pokoj!

Koncert družva „Prosvjeta“ u Beču. Radničko društvo „Prosvjeta“ u Beču, uz pripomoć sveučilištnih djaka priredilo je dne 20. t. m. koncert u korist stradajućim u Dalmaciji. Raspored bio je izvršen čas umjetnički. Tamburaski zbor, pod vodstvom Josipa Stana, odigrao je komade „U posavskoj sumi“ i „Na Plitvičkim jezerima“. Pjevački muzički zbor odpjevaao je čvije pjesme, a gospodjica Ivana Streim tri po programu i dodala još jednu; gosp. Božo Miler dvie i jednu dodao. Izvan programa zapjevao svojim krasnim tenorom i jedan tehničar iz Dalmacije, zalibože neznam mu imena, nekoliko pjesama te i on izazvao buran pljesak. Gospodin Petar Brani deklamovao je pjesmu Petra Preradovića „Dalmatija“ po programu, u izvan programa pjesmu Senoinu „Klevetnikom Hrvatske“. Oboje jako oduševljeno, kako iz srca, pa onakav već starac! Odobravanju nebi ni konca ni kraja. Eto i u Beču znadu se Hrvati sakupiti i zabaviti, a pri tom se i osvješćivati.

HRVATI,
kupujte svi papir za pušenje
Družbe sv. Cir. i Met.
za Istru.

Tvornica pokuštva
dvorskog dobavljača
IGNACIJ KRON
TRST — BEČ.
Tvornica u Beču u vlastitim zgradama.
Kuća utemeljena god. 1849.
Na zahtjev šalje badava:
ilustrovane popise, originalne nacrti es-
nova, pregled sobnih namještaja.
Najveća solidnost, elegantnost i
jeftina cijena.

Tko se želi obrskrbiti pravim
naravnim maslinovim uljem
kao što i svakokratim naravnim vinom
neka se obrati na tvrdku
Ant. Trančić, Pola.
Via Circovallazione 63.

Izpitana primalja
Josipina Zaplata
Via Arena 34. — PULA — Via Arena 34
preporuča se u slučaju poroda za
primaljsku pripomoć, jamčee za
savjestnost.

Svoji k svojim!
Alojzije Bratož
Via Giulia 6. — PULA — Via Giulia 6,
preporuča svoju
mljekarnicu,
u kojoj prodaje uvijek svježe mliječne pro-
izvode kao n. pr. sladko vrhnje, kiselo
vrhnje, skuta te osobito fini centrifugalni
maslac. Mlijeko se raznaša po kućama na
zahtjev više puta dnevno.

Prvo slovensko skladište pokuštva
ANTONA ČERNIGOJ
TRST
Via di Piazza vecchia 1, u kući Marenzi,
podružnica stolarske zadruge u Gorici.
Skladišta u Solkanu — Trstu.
Tvornica sa strojevnim obratom.
Svaka je konkurencija nemoguća,
jer je pokuštvo iz prve ruke.
Broj 1786.

Oglas!
Ovime se daje na sveobće znanje,
da će se u subotu dne 30. maja u
10 sati prije podne održavati u uredu
potpisanog občinskog glavarstva
javna dražba
glede zakupa gradnje novoga
zvonika u Vrhu.
Izključna cijena K 9964-74.
Ponude se imadu pismeno ili ust-
meno do 10 sati prije podne reče-
nog dana ovdje podneti i moraju sa
jamčevinom od 10% providjene biti.
Proračun kao i nacrt gradnje re-
čenog zvonika izložen je u vrijeme
uredovnih sati u ovom uredu na sva-
čiji увид.
Glavarstvo občine
Buzet, dne 9. maja 1903.
Naselnik:
Anton Klarić v. r.

Politički pregled.
U Pulji, dne 19. maja 1903.
Austro-Ugarska.

Slovenski zastupnici Ferjančić i Ploj izrazili su ministru prosvjete dr. Hartelu svoje začuđenje povodom njegovog od-
pisa, kojim je navjestio, da će se premje-
stiti talijanski sveučilištni tečajji iz In-
mosta, i to kako se čini u Trstu ili u
Gorici. Oni izjavivše, da pogledom na državne interese nije potrebno, da se u one gradove privuče djačke vikaje, čim bi se izazvalo odpor hrvatskoga i slovenskoga stanovništva. Ministar uvjeravao je slovenske zastupnike, da još nije glede mjesta nastaja odlučeno i da će se to pitanje morati zakonitim putem riješiti. Zastupnici mu odgovorivše, neka vlada postupa u ovom poslu vrlo oprezno i neka nedolazi na dan sa gotovom činjenicom, koje se nebi moglo više odstraniti.

Hrvatska.
Iz Hrvatske nam dolaze tužni glasovi. Narod, braneći svoja prava, pada žrtvom taneta. Dogodjaje nije moguće opisivati, manjka potanjih vijesti radi plienitve novina i otvaranja pisama. Demoralizacija

Oglas.
Kuća s gostionom, dućanom i trafikom daje se u zakup. Klet je u zemlji, a kraj kuće je hlev i vrt. Položaj najugodniji. Obavijesti daje uredništvo.

Svoji k svojim!
ANDREJ PIRC
preporuča
raznu porcelansku, drvenu i železnu robu za kućnu i kuhinjsku porabu, n. pr. pladnje, zdjela, rešeta, košare itd. koje prodaje uz vrlo nizke cijene. U prodavaonici govori se slovenski i radi toga biti će Slavenci osobito obzirno podvoeni.

Via Giulia 4. — PULA — Via Giulia 4.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice
svoj krojački posao
 na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
 u novo otvorenom dućanu.

U zalihni imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.
Anton Klement, krojački majstor.

SLAVONSKA BILJEVINA i pakračke kapljice za želudac

to su dva lijeka, koja su si takovom brzinom put prokretala, kao što riedko koje sredstvo. Oba dva ova lijeka postala su u najkraćem vremenu vanredno objavljena u narodu. Uzrok da je narod ta sredstva tako brzo zavolio, leži u njihovoj osobitoj vrstosci i vazda sigurnom djelovanju.

Slavonska biljevina se rabi proti svakoj vrsti kašlja, pa ma isti još tako zastaren bio, rabi se osobitim uspjehom proti teškom disanju, hrapavosti u grlu, proboljii, proliskiranju itd. Evo što piše Katarina Fuchs iz Mitrovice:

"Zurin se saobioh Vam, da je uspjeh Vaše slavonske biljevine kod moje bolesti upravo sjajan bio. Pušila sam već 7 godina na strušnom kašlju i teškom disanju, probala sam već sva moguća sredstva, ali uzalud, doč nisam: nadala na Vašu slavonsku biljevinu, koja mi je zdravlje povrnila. Od sret Vam se zahvalnje Vaša zahvalna Katarina Fuchs."

Pakračke kapljice

su izvanredno sredstvo proti svima bolestima želudca i crieva. Bez ovih kapljica nebi smjela biti ni jedna kuća. Svakome, koji bud na kakovoj želudčnoj boli pati, nemogu ih dosta preporučiti. Grč u želucu zatrovstom nenarednost stolice, nemar za jelom, žgaravica, zlatna žila, glavobolja odstrane se s ovim sredstvom najsigurnije i najtelemilije.

Treba pisati Petru Vidmaricu u Cazzu i gospodinu veštelju Topalovitu u Orolik zp. Slakovič, što je prvob od 5, a potonjeg od 20-godišnje želudčne bolesti izlietilo. Svatko će dobiti i od jednog i od drugog za odgovor, da su im samo Pakračke kapljice zdravlje povratile.

Sva zahvalna pisma stječu kod mene svakome na vid. Svaka listica mora imati lični zaklopac i na zaklopu uisnuti: "Ljekarna slatnom orlu Pakrac". Koje listice to nemaju jesu ptavorene, koje u interesu svoga zdravlja ne treba nipošto primiti. Ciena im je sljedeća:

Slavonska biljevina 1 boca 1 K 20 h.
 Pakračke kapljice 1 " 1, 60.

Manje od dvie listice ne šaljem, ne moraju ali biti obavije listice od jedne vrsti n. pr. može se naručiti i boca Slavonske biljevine i 1 boca Pakračkih kapljica. Šaljem svaki dan poštomekim pouzecom i zaručam za kistricu, tovarni list i pakovanje 40 h. Naručba neka se šalju izravno na ljekarnika
P. Jurisića u Pakrac, glavna ulica 5.

Istarska Posujilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadrudnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član, te plaća od istoga 4%, kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog otkaza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veće iznosne ako se nije kod uložnja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenjice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim jultija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u Via Giulia br. 5, prizemno lievo, gdje se dobivaju pobliže informacije.
Ravnateljstvo.

VAŽNO ZA SVAKOGA!

Razprodaja!

Uz nečuvano jeftine cene za cigliti 2 for. 95 nvč. može se dobiti krasna garnitura sastojeca iz 14 dragocjenih nakitnih predmeta: 1 elegantni golđin ili nikalji oklopi tanac zajedno sa prijesom. Parizki sistem. 1 golđin-igla za kravate sa imitiranimi briljantima. 1 par pozlaćenih gumba za manšete, marka "Garantie". 1 garnitura golđin-dugmeta za košulje i ogut sastojeca od 5 kom. 1 par pravice srebrne naušnice sa sužbenom puncom. 1 golđin-prsten sa elegantnim kamenom. 1 zepno ogledalo u etui-u.

Četrnaest ovih vrijednostnih i krasnih predmetah zajedno sa anker-remontar-urom razaišlje za cigliti 2 for. 95 nvč. pouzecom ili ako se novac unapred doznači tvrdka
 Krakov, Stradom **BRÜDER HURVIZ** 17, Austrija.
 Neodgovarajuće prima se u roku od 8 dana natrag te se novac vraća, tako da kupac nikakav risko ne nosi.
 Bogate ilustrovani cilenici različitih draguljarskih stvari badava i franko.
 Preprodavaoci i posrednici traže se.

Važno za svakoga!

Hrvatski specialitet!

jest jedna vrst najboljeg pamučnog platna izvrstna za rublje i sve kućne potrebe.

Platno je 84 ctm. široko i sadržava 23 mtr. (30 starih rifa). Za dobru vrst i trajnost jamčim.

Komad stoji K 15— i na zalihni imade uvijek do 1000 komada.

Jedino za dobiti u Hrvatskoj kod

FRAN SARIDJA, Zagreb, Ilica 39.

Zemaljsko erarno ljeciliste Hidže Sarajeva u Bosni.

Liećenje pićem i kupanjem, toplina vrela 57-50 C.

Djelatne sastojke:

Glauberova sol, chloridi i bicarbonati vapnika i gorčila, prosta ugljična Kiselina.

Hidžansko vrela djeluje lai ko raztapajući, pobuđuje apetit, uništuje kiselinu, ublažuje bol i grčeve, izlučuje sluz, pospešuje lutenje žuči, prozrađja obilno mokrenje, pod-pomaža pretvaranje krvi, upravlja kručenje žile vrtanice i povisuje trošenja masti.

Lieči: dugotrajne bolesti želudca i crieva, slezema, jelara, mjehura i bubreza; dugotrajni katari gutačka, jabučice i dušnika, dugotrajne bolesti ženske, kostobolju, se-cerni protjeci.

Osim toplih kupelji, hidroterapijske kuppe po sastavu prof. dra. Wiatersitza.

Kupalištna sezona od 13. maja do 15. oktobra.

Kupališni liečnik dr. Hermann pl. Coltzell.

Uspješne vrelce i blatne kuppe, pojenjeje Lela i električno liećenje za reumatične boli, kostobolju i njezino posljedice, rinchitisa, kostene i ženske bolesti.

Vrelce, blatne i obće kupelji, hladna pivaonica uz najjeftinije cene. Na Ilidži inado preko 120 elegantnih i svakim komforom uređenih soba za strance. Dvorane, porodičnih odaja, u 3 hotela zemaljskog erara.

Dvorane za kavu, konverzaciju i biljarde i listovi svih zemalja. Umjerene cene. Oduja zajedno sa postojom od 2—4 kruna dnevno. Tko boravi preko 14 dana dobiva 10% popusta.

Caroussel, croquet i javni-tennis igra, streljana, jahači konji, hinovi, kotiraci (bicikl), omnibus za vrela Bosne 4 km. daleko, četinja u brda itd. Promet lokalnih vozova (20- vagona dnevno) između Ilidža i Sarajeva.

Dnevno muzikalan koncert vojničke glazbe, bez muzikalne i kupališne pristojbe. Prospekti i svi drugi obavještaj daju se po želji badava.

Gosti iz Dalmacije inado, osobitih polaskica i to kod stanova i vožnje željeznicom, jako da kad borave preko 14 dana na Ilidži bezplatno mogu željeznicom u Dubrovnik ili Motković se vratiti.

Priredjena je i dalmatinska kuhinja i govore svi zemaljskim jezikom.
Uprava ljecilista.

Sve strojeve za poljodjelstvo i vinarstvo.

Novovrstne stiskalnice za uljike, stiskalnice (preše) za vino sa novim diferencijalnim tiskalom, hidrauličke stiskalnice za vino,

novosti pri aparatima proti peronospori te za sumporanje, mlinoe za groždje posve nove konstrukcije, nove svećiljice za rečivja za hvatanje letaćih zareznika (insekta),

sisaljke za vino, clevi za vino, konobarsko oruđe, također i sve druge gospodarske strojeve kao trieure, vitke, mlatilnice i. t. d.

saže uz najjeftinije tvorničke cene
I. G. HELLER,

Beč, Praterstrasse 49.
 Katalogi badava i franko. — Dopisuje se u svim jezicima.

Pčelno - vošćene sveće

kilogr. po K 490, u vakoj težini i duljini, iz pravoga, garantirano rano pčelnoga voska.

Ukrasne sveće iz gori imenovanoz voska, okrašene u reliefu sa zlatom, 100 kruna
 vošćenim cvietem itd. 6—
 Isto okrašene s odjeljivim cvieticama 240
 Tamjan lagrima, na ilijaj 2—

Vošćeni oritki, biele i bojadisani kg. po K 490
 Isti okrašeni s cvietom i zlatom 8—
 Sviećice za božićno drvo u 6 bojah 4—
 Vošćene sveće tartre. I. anstr. sastav 3—
 Svieće i tartre, I. talijanski sastav 3—
 II. 2—

Vošćeno platno za oltare, metar 120
 Sveće za pogrebu po vrlo niskoj ceni. — Za pravi, čisti vosak jamčim sa 2000 kruna
 Gersteinovim stonji (Giltji) i stakla za vječnu luč. — Isto tako med pitomac (stolmi) i navadna
 uz vrlo nizke cene.
 Preporučam se prečastnom svećestvu i p. n. občinstvu najpoznizije,
J. KOPAČ, vošćarica u Gerić

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu, stojeća pod zaštitom občine slob. i kralj. glavnog grada Zagreba, otvorila je

GLAVNO ZASTUPSTVO
 za Istru, Goricu, Trst i Dalmaciju sa sjedištem u Puli.

Upozorujemo "svakog" valjanog kućegospodara, da sve svoje zgrade i pokretnine osigura proti požaru i šteti od грома kod

„Croatiae“ već načela radi, da novac ne ide u tudjinu.
 Osiguravajuća se primaju uz vrlo nizke cene i dobro jamstvo.

Mjestni zastupnici traže se u svim selima i gradovima Istre, Gorice, Trsta i Dalmacije. Pomude se šalju na

— Glavno zastupstvo „Croatiae“ u Puli.